

Regionaal Educatief Programma

2026-2029

VerSterk in Basisvaardigheden
WEB regio Zuidoost- Brabant

Inhoud

Inleiding	3	Ambities	15
Begrippenkader	4	Wanneer zijn we tevreden?	15
Aanleiding en context	6	Ambitie doelstelling 1: Meer inwoners in een kwetsbare positie bereiken	15
Vier het succes!	7	Ambitie doelstelling 2: Versterken van netwerken	16
Waar staan we voor	11	Ambitie doelstelling 3: Inzicht en innovatie	16
Wat willen we bereiken	12	Actielijnen en acties	17
Voor wie doen we het	13	Partners in het versterken van lage basisvaardigheden	20
Focus op inwoners in een kwetsbare positie	13	Overlegstructuur	23
Focus op werk en een integrale aanpak binnen het sociaal domein	13	Financiën	24
Internationale werknemers	13		

Inleiding

Goede basisvaardigheden zijn belangrijk om mee te kunnen doen in de samenleving. Denk aan lezen, schrijven, rekenen en omgaan met computers of smartphones.

Voor veel inwoners (in een kwetsbare positie) zijn deze vaardigheden niet vanzelfsprekend. Zij hebben moeite met het lezen van brieven van de gemeente, kunnen hun bankzaken niet goed regelen, of ervaren uitdagingen om werk te vinden of te houden. En in de -vroeg-ontwikkeling van een kind kunnen ouders met lage basisvaardigheden hun kind vaak minder goed ondersteunen. Bijvoorbeeld bij de taalontwikkeling of bij het begrijpen van zorginformatie.

In Zuidoost-Brabant streven we ernaar dat álle inwoners naar vermogen mee kunnen doen. Dat zij zich zeker voelen, zelf zaken kunnen regelen en actief deel uitmaken van de samenleving.

Deze gezamenlijke aanpak is tot stand gekomen in nauwe samenwerking tussen de veertien gemeenten in de regio:
Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Eersel, Eindhoven, Heeze-Leende, Nuenen, Oirschot, Reusel-De Mierden, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

Daarnaast werken wij binnen dit programma intensief samen met onze partners:
Taalkracht (Summa College),
Brainport voor Elkaar, De800/LLO Collectief, Stichting Lezen en Schrijven en de Taalnetwerken in Best, Veldhoven, Son en Breugel, Heeze-Leende, Valkenswaard, Cranendonck, de Kempen en Eindhoven.

Digitaalhuis Veldhoven
Digitaalhuis de Kempen
Digitaalhuis Cranendonck & Valkenswaard
Taalhuis Son en Breugel
Taalhuis Heeze-Leende
Taalnetwerk Gemeente Best
Taalnetwerk Gemeente Eindhoven

Begrippenkader

Basisvaardigheden

Binnen de volwasseneneducatie worden onder basisvaardigheden verstaan: taal-, reken- en digitale vaardigheden voor volwassenen. Met voldoende beheersing van deze vaardigheden kan iemand zich zelfstandig redden in de maatschappij en is diegene zelfredzaam.

Laaggeletterden

Volwassenen die helemaal niet kunnen lezen of schrijven, of die grote moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. Dit betreft vaak Nederlands-talige leerders, maar ook (analfabete) NT2-leerders. Iemand die alleen laag digitaal of laaggecijferd is, wordt niet als laaggeletterd aangemerkt.

Volwassenenonderwijs

Alle onderwijs dat onder de reikwijdte van de WEB valt.

WEB-aanbod

Het door de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (hierna: WEB) gereguleerde aanbod. Gemeenten ontvangen jaarlijks budget op basis van deze wet voor het inkopen van opleidingen

en activiteiten gericht op het verbeteren van Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden.

Het aanbod is uitsluitend bedoeld voor volwassenen (18+) die niet inburgeringsplichtig zijn.

Formele educatie

In de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) wordt formele educatie gedefinieerd als educatie die gericht is op het vergroten van basisvaardigheden volgens vastgestelde eindtermen en die wordt afgesloten met een instellingsverklaring ('erkend diploma'). In de praktijk gaat het doorgaans om opleidingen die zich in de school afspelen en waarbij de docent zorgdraagt voor kennisoverdracht. Deelnemers kunnen ter afronding een diploma of certificaat krijgen op mbo-niveau dat door het ministerie van OCW wordt erkend.

Non-formele educatie – Professioneel (P)

Aanbod dat door professionals (al of niet mede ondersteund door vrijwilligers) wordt verzorgd. De aanbieder van non-formele educatie kan ervoor kiezen om ter afronding van een

opleiding een bewijs van deelname uit te reiken, maar dit is dan geen instellingsverklaring of 'erkend diploma' (zie: Formele educatie). Het niveau van de Non-formeel P educatie is gelijk aan Formele educatie volgens de daarvoor vastgestelde normen³.

Non-formele educatie – Vrijwillig (V)

Laagdrempelig aanbod dat begeleid wordt door vrijwilligers. Individuele taalcoaching en groepsactiviteiten in bibliotheken en Taalhuizen vallen daarmee onder non-formele educatie. In de praktijk spreken we hier eerder over activiteiten dan over 'opleidingen'. Het betreft non-formele leeractiviteiten omdat het leren van basisvaardigheden expliciet de bedoeling is. De non-formele activiteiten die verzorgd worden door vrijwilligers, zullen over het algemeen meer in kleine stapjes werken aan delen van de eindtermen.

NT1 deelnemers

Deelnemers die het Nederlands als moedertaal hebben.

NT2 deelnemers

Deelnemers met een andere moedertaal.

Publiek-publieke samenwerking

Samenwerking tussen aanbestedende diensten die kwalificeert als een Publiek-publieke samenwerking als bedoeld in art. 2.24c Aanbestedingswet 2012.

Aanleiding en context

In Nederland hebben ruim 3 miljoen volwassenen tussen de 16 en 75 jaar moeite met basisvaardigheden zoals taal, rekenen en vaak ook digitale vaardigheden.

Uit het recent gepubliceerde PIAAC-onderzoek ([BasisvaardighedenInZicht dashboard Nederland](#)) blijkt dat in de regio Zuidoost-Brabant 21% van de inwoners beschikt over lage basisvaardigheden, wat neerkomt op ongeveer 83.300 personen. Dit aandeel ligt dicht bij het landelijk gemiddelde (22%). Binnen de regio zijn er grote lokale tussen de gemeenten in het aantal inwoners met lage basisvaardigheden.

Het onderzoek biedt daarnaast inzicht in de kenmerken van inwoners met beperkte basisvaardigheden, uitgesplitst naar:

- Werksituatie
- Gezinssituatie
- Leeftijdscategorie (16–27 jaar, 28–65 jaar en 66–75 jaar)
- Taalachtergrond (NT1 en NT2)

Deze gegevens vormen een belangrijk uitgangspunt voor de verdere regionale en lokale beleidsontwikkeling binnen het Regionaal Educatieve Programma.

Wettelijk kader

Volgens de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) zijn gemeenten verantwoordelijk voor het organiseren van educatie voor inwoners van 18 jaar en ouder die niet inburgeringsplichtig zijn. Het gaat om mensen die moeite hebben met de Nederlandse taal, rekenen of digitale vaardigheden.

In de artikelen 6.1.1 tot en met 6.1.7 van de WEB staat dat gemeenten moeten zorgen voor passend aanbod. Om dit mogelijk te maken, stelt het Rijk elk jaar een specifieke uitkering beschikbaar. Met deze middelen kunnen gemeenten inwoners ondersteunen bij het verbeteren van hun basisvaardigheden, zodat zij beter kunnen meedoen in de samenleving. Om deze middelen in te kunnen zetten dient er een regionaal programma te zijn waarin de regionale doelen en aanpak zijn opgenomen.

Vier het succes!

In dit programma bouwen we voort op wat we eerder hebben bereikt en geleerd tijdens de looptijd van het programma ‘Een integrale aanpak van laaggeletterdheid 2021–2024’ Deze ervaringen vormen een stevige basis voor de volgende fase.

LLO Collectief – De800

In het eerste kwartaal van 2023 is Zuidoost Brabant gestart als pilotregio voor het LLO Collectief Sterker in het Werk. Netwerkorganisatie en samenwerkingspartner De800 hebben hierbij een belangrijke rol vervuld door samen met het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties sterke coalities te ontwikkelen. Het centrale doel van de pilot is het versterken van inwoners in een kwetsbare positie, zowel in de samenleving als op de arbeidsmarkt voor werkenden en werkzoekenden. De pilotfase is afgerond en er is een nieuwe aanvraag gedaan die opschaling en verduurzaming nastreeft.

Resultaten pilotfase

- Deelname: meer dan 300 inwoners namen deel aan een traject (doelstelling: 200), waarvan 260 werkenden en 40 werkzoekenden.
- Bereik: 30% van de deelnemers heeft Nederlands als eerste taal (NT1). Dit betreft een moeilijk bereikbare, maar maatschappelijk relevante doelgroep.
- Effecten voor werkgevers: deelnemers laten zichtbare vooruitgang zien in communicatie, veiligheid op de werkvloer, digitale vaardigheden en zelfvertrouwen.
- Aanbod: modulair en flexibel, afgestemd op sectorale en inhoudelijke vraagstukken.
- Aanpak: een persoonlijke benadering en maatwerk blijken cruciaal om duurzame resultaten te realiseren.

Conclusie

De pilot laat zien dat het versterken van basisvaardigheden bij onze inwoners direct bijdraagt aan de veerkracht en ontwikkeling van organisaties. Hiermee wordt niet alleen individuele participatie bevorderd, maar ook de regionale arbeidsmarkt en samenleving als geheel versterkt.

Werkgeversaanpak Nederlands voor internationale medewerkers – Regio Zuidoost Brabant

Steeds meer internationale talenten komen in de Brainport regio wonen en werken, een enorme aanwinst voor de bedrijven en economie in onze regio. We willen dat zij echt onderdeel van onze samenleving worden, zich thuis voelen, en ook een actieve bijdrage leveren aan de stad. Het leren van de Nederlandse taal is daarbij van belang. Daarom heeft de Gemeente Eindhoven in samenwerking met Holland Expat Center South en Brainport voor Elkaar afgelopen jaar de ‘Werkgeversaanpak: Nederlands voor internationale medewerkers’ opgestart om te komen tot een specifiek taalaanbod voor internationale medewerkers en hun inkomensafhankelijke partners wat zij (zoveel mogelijk) onder werktijd kunnen volgen. Dit aanbod wordt in eerste instantie bekostigd door de gemeente maar doel is dat werkgevers dit uiteindelijk zelf gaan faciliteren en bekostigen. Op dit moment zijn er meer dan 40 werkgevers gestart en worden er al meer dan 500 medewerkers geschoold in hun Nederlandse taalvaardigheden.

Virtual reality experience 'Wereld zonder woorden' – Gemeente Eindhoven

Lezen en schrijven is niet even makkelijk voor iedereen. Om te ontdekken hoe je de wereld ervaart als je lezen en schrijven lastig vindt, is er nu een VR-experience genaamd 'Wereld zonder Woorden'. Deze VR-experience is ontwikkeld door BlewScreen samen met de Bibliotheek Eindhoven en ervaringsdeskundigen. In deze experience word je in een situatie gezet waarin je je moet redden terwijl je niet goed kunt lezen en schrijven. Deze tool wordt door de gehele regio ingezet om bewustwording te creëren bij werkgevers en (potentiële) samenwerkingspartners.

[VR-experience Wereld Zonder Woorden](#)

VR-experience Wereld Zonder Woorden

Workshops & Webinars in het kader van 'Makkelijker maken' – Brainport voor Elkaar

Brainport voor Elkaar is een vereniging van maatschappelijk betrokken werkgevers die zich samen inzetten voor een sociaal sterke regio. We vinden het belangrijk dat iedereen gelijke kansen krijgt. Daarbij horen ook basisvaardigheden, zoals lezen, schrijven en digitale vaardigheden. Samen met verschillende

partners in de regio werken we aan dit onderwerp onder de pijler DigiTaalfit. Eén van de doelen onder deze pijler is om te zorgen dat informatie en diensten makkelijker en toegankelijker worden doordat organisaties die in contact staan met medewerkers en inwoners hier meer aandacht aan geven.

Zo organiseerden we samen met taalnetwerkpartners vier workshops en webinars en bereikten we daarmee meer dan

120 organisaties.

Tijdens de Week van Lezen en Schrijven gaven we twee workshops over het belang van duidelijke taal. Ook lieten we zien hoe je AI kunt gebruiken om teksten eenvoudig te maken.

In de Week van Digitaal Meedoen lag de focus op digitale toegankelijkheid. We vertelden waarom het belangrijk is dat websites en online middelen voor iedereen begrijpelijk zouden moeten zijn. Ook deelden we praktische tips

om dit – eventueel met hulp van AI – meteen zelf toe te passen. In 2026 willen we deze workshops opnieuw aanbieden én uitbreiden met nieuwe onderwerpen. Zo blijven we samen werken aan het doel om zaken voor inwoners makkelijker te maken door het bewustzijn van organisaties op dit vlak te vergroten.

Voor ieder kind een boek – Regio Zuidoost Brabant

Een goede taalontwikkeling is essentieel voor kinderen om gezond, gelukkig en zelfredzaam op te groeien. Ouders spelen hierin een sleutelrol: ongeveer de helft van de taalontwikkeling vindt thuis plaats. Toch zijn veel ouders zich daar niet van bewust of weten ze niet goed hoe zij hun kind kunnen ondersteunen.

Het project Voor ieder kind een boek ondersteunt ouders en kinderen in de regio Zuidoost-Brabant hierbij. Het project is gebaseerd op het bewezen effectieve programma Reach Out and Read. Tijdens consulten op het consultatiebureau krijgen ouders handvatten, voorbeeldgedrag en positieve feedback van artsen en verpleegkundigen.

Workshops & Webinars in het kader van 'Makkelijker maken'

Bij het 11-maanden consult ontvangt ieder kind het prentenboek UkkePuck. Dit boek is in zeven talen beschikbaar en ook digitaal te gebruiken. Zo worden ouders gestimuleerd om in hun moedertaal voor te lezen, wat het leren van het Nederlands ondersteunt en bijdraagt aan een rijke taalomgeving.

Inmiddels zijn er ongeveer 10.000 boekjes uitgereikt. Zo krijgen steeds meer gezinnen een extra steuntje in de rug bij de taalontwikkeling. Op deze manier leggen we samen de basis voor de talentontwikkeling van kinderen in onze regio.

Certificering Taalhuis – Gemeente Son en Breugel

Het Taalhuis Son en Breugel heeft een landelijke certificering behaald en voldoet

daarmee aan de gestelde kwaliteitseisen voor taalhuizen. Deze erkenning bevestigt de waardevolle ondersteuning die het Taalhuis biedt aan inwoners met een hulpvraag op het gebied van basisvaardigheden. De gemeente ziet dit als een versterking van het lokale aanbod.

Lancering magazine 'Ik wil leren' – Heeze-Leende

In samenwerking met Bibliotheek Dommeldal heeft de gemeente Heeze-Leende het magazine 'Ik wil leren' gelanceerd. Dit magazine biedt een overzicht van cursussen, spreekuren en activiteiten voor inwoners die hun basisvaardigheden willen versterken, zoals lezen, schrijven en digitale zelfredzaamheid.

Het doel is om het aanbod zichtbaar te maken, drempels te verlagen en inwoners te stimuleren

om actief te werken aan hun persoonlijke ontwikkeling. Ook professionals kunnen het magazine gebruiken als hulpmiddel voor gerichte doorverwijzing.

Publiek-Publieke Samenwerking
Volwassenenonderwijs Zuidoost-Brabant.
De gemeente Eindhoven is contactgemeente voor het faciliteren van het volwassenenonderwijs in het kader van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs voor de regio Zuidoost-Brabant. We organiseren het volwassenenonderwijs met Summa/Taalkracht. De samenwerking met Taalkracht verloopt goed en wordt gewaardeerd. Daarom gaan we als regio, met ingang van 1 januari 2026 een Publiek publieke samenwerking aan, om deze samenwerking te continueren en te bestendigen.

Waar we trots op zijn – DigiTaalhuis Veldhoven

In 2022 werd het DigiTaalhuis Veldhoven benaderd door de manager van een van de 14 huisartsenpraktijken in Veldhoven met de vraag of wij via ons educatief aanbod en onze spreekuren patiënten konden ondersteunen bij het gebruik van het digitale patiënten portaal. Dit vormde het startpunt van een

Ger en Ria

dienstverlening die inmiddels bij alle huisartsenpraktijken in Veldhoven actief onder de aandacht van patiënten wordt gebracht.

De dienstverlening houdt in dat patiënten tijdens onze spreekuren vragen kunnen stellen over digitale zorg. Daarnaast bieden we workshops waarin deelnemers kennismaken met drie verschillende patiëntenportalen:

HIX365, MijnGezondheid.net en UwZorgOnline. Ook organiseren we workshops over het gebruik van gezondheidsapps, variërend van stappentellers en medicijnwekkers tot hartritmecheckers en meditatie-apps. De waardering voor deze workshops is hoog: deelnemers geven gemiddeld een rapportcijfer van 8,6.

Waar staan we voor

In Zuidoost-Brabant zetten gemeenten en samenwerkingspartners zich gezamenlijk in om laaggeletterdheid te voorkomen en te verminderen. Door structureel te investeren in basisvaardigheden – lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden – bevorderen we kansengelijkheid en talentontwikkeling. Dit vergroot de zelfredzaamheid van inwoners en versterkt hun mogelijkheden tot maatschappelijke participatie en arbeidsdeelname.

Tegelijkertijd draagt dit bij aan de sociale cohesie en economische veerkracht van onze regio.

Met dit programma schetsen wij onze visie, missie en de concrete doelen die wij de komende jaren nastreven. Het vormt daarmee het fundament voor een gezamenlijke, toekomstgerichte aanpak die bijdraagt aan een inclusieve regio waarin ieder talent telt.

Visie

Wij streven naar een inclusieve samenleving waarin iedereen naar vermogen kan meedoen. Inwoners in een kwetsbare positie verdienen daarbij extra aandacht.

Missie

Wij investeren in het voorkomen en verminderen van laaggeletterdheid. Door de basisvaardigheden – lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden – van onze inwoners in een kwetsbare positie te versterken, vergroten we hun zelfredzaamheid en kansen op de arbeidsmarkt.

Wat willen we bereiken

Om onze regio sterker te maken in basisvaardigheden hebben we drie duidelijke doelen gesteld.

1. Meer inwoners in een kwetsbare positie bereiken

We willen meer inwoners in een kwetsbare positie bereiken die moeite hebben met taal, rekenen of digitale vaardigheden. Daarbij streven we ernaar dat het versterken van basisvaardigheden een zichtbaar en positief effect heeft op hun dagelijks leven. Dit doen we via een integrale aanpak binnen zowel het sociaal domein als de arbeidsmarkt. Het is daarbij van belang dat ondersteuning aansluit op de verschillende leefgebieden van onze inwoners, zodat zij optimaal kunnen meedoen in de samenleving.

2. Versterken van netwerken

We ondersteunen inwoners actief bij het versterken van hun basisvaardigheden. Dit realiseren we door een stevige samenwerking tussen regionale en lokale

netwerken voor basisvaardigheden. We hebben hierbij bijvoorbeeld aandacht voor het, met en van elkaar leren en het vergroten van bewustwording over het thema bij onze samenwerkingspartners. Zo ontstaat een breed en effectief aanbod dat aansluit bij de behoeften van inwoners. Daarnaast zetten we in op het verder versterken en verbreden van deze samenwerking, zowel regionaal als lokaal.

Een belangrijke pijler hierbij is de samenwerking met het bedrijfsleven. Samen met werkgeverszorgen we ervoor het versterken van basisvaardigheden bijdraagt aan talentontwikkeling, duurzame inzetbaarheid en kansengelijkheid op de arbeidsmarkt.

3. Inzicht en innovatie

Wij vinden het belangrijk om inzicht te hebben in de resultaten van onze aanpak. Door het bereik en de effecten van activiteiten te monitoren en meten, kunnen we methoden verbeteren, middelen doelmatig inzetten en transparant verantwoording afleggen richting partners

en financiers. Dit helpt ons te bepalen welke interventies effectief zijn in het versterken van basisvaardigheden en waar verbetermogelijkheden zijn. Hiervoor maken we onder andere gebruik van een jaarlijkse monitor en de Impactmeting van prof. dr. Maurice de Greef.

Voor wie doen we het

Focus op inwoners in een kwetsbare positie

De aanpak van lage basisvaardigheden brengt verschillende dilemma's met zich mee.

De behoefte aan ondersteuning is groot, de problematiek is breed en de beschikbare middelen zijn beperkt. Dit vraagt om scherpe keuzes en een duidelijke focus.

Ons Regionaal Educatief Programma richt zich daarom op inwoners in een kwetsbare positie. Daarbij gaat het zowel om NT1'ers als NT2'ers. Omdat de doelgroepen en hun behoeften per gemeente in onze regio sterk verschillen, kiezen we gezamenlijk voor een brede aanpak gericht op inwoners in een kwetsbare positie.

Focus op werk en een integrale aanpak binnen het sociaal domein

In Zuidoost-Brabant heeft ongeveer 45% van de inwoners met beperkte basisvaardigheden een baan. De meerderheid van deze groep is tussen de 28 en 65 jaar oud. Meer dan de helft spreekt Nederlands als tweede taal, wat ook zichtbaar is onder werkende jongeren. Bij oudere

werkenden zien we juist een oververtegenwoordiging van mensen met Nederlands als moedertaal

([BasisvaardighedenInZicht dashboard Nederland](#)).

Om deze doelgroepen beter te bereiken, zetten we sterk in op samenwerking met werkgevers. Deze aanpak heeft binnen het LLO-Collectief al bewezen succesvol te zijn in het opsporen en ondersteunen van zowel werkenden als niet-werkenden binnen de NT1- en NT2-groepen. De samenwerking wordt nu verder uitgebreid, onder andere richting uitkeringsinstanties. Zo kunnen mensen met beperkte basisvaardigheden – ongeacht hun werkstatus – effectief worden benaderd en geholpen.

Daarnaast leggen gemeenten lokaal, binnen kansrijke thema's in het Sociaal Domein, de verbinding met basisvaardigheden. Iedere gemeente kiest één of meerdere thema's die aansluit(en) bij de eigen lokale uitdagingen. Op die manier blijft het aanbod maatwerk en sluit het optimaal aan bij de behoeften van inwoners in een kwetsbare positie.

Internationale werknemers

Kenmerkend voor onze regio zijn de vele internationale medewerkers. We zien dat deze groep in toenemende mate gebruik wil maken van het educatieve aanbod. Volgens de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) behoren zij formeel tot de doelgroep: volwassenen van 18 jaar en ouder die niet inburgeringsplichtig zijn. In de praktijk blijkt echter dat de beschikbare budgetten onvoldoende zijn om alle internationale medewerkers te scholen.

De WEB biedt ruimte om binnen het Regionaal Educatief Programma prioriteiten te stellen, mits er sprake is van passend aanbod, onderbouwing van keuzes en transparantie. Wij kiezen ervoor om als gemeenten de focus te leggen op inwoners in een kwetsbare positie en zien taalonderwijs voor en sociale integratie van internationale medewerkers als een gedeelde verantwoordelijkheid van werkgevers, medewerkers, en gemeenten.

Om werkgevers in Zuidoost-Brabant bij deze verantwoordelijkheid te ondersteunen, zijn we gestart met een Werkgeversaanpak Nederlands voor internationale medewerkers. Zoals beschreven bij de behaalde resultaten,

hebben we met deze aanpak al een groot aantal werkgevers en medewerkers bereikt. De effecten van deze aanpak moeten nog verder onderzocht worden. Daarom verlengen we deze aanpak de komende jaren en onderzoeken we de mogelijkheden voor een brede en structurele samenwerking met werkgevers, zodat taalscholing voor internationale werknemers duurzaam geborgd kan worden.

Ambities

Wanneer zijn we tevreden?

De problematiek rondom lage basisvaardigheden is complex en de uitgangssituaties en ambities van de verschillende gemeenten in de WEB regio zijn verschillend. Daar willen we rekening mee houden en tegelijkertijd helpt het om vooruit te komen ook om helder te hebben wat we met elkaar willen bereiken.

Ambitie doelstelling 1: Meer inwoners in een kwetsbare positie bereiken

Bereik

Het is van belang om scherp te definiëren wat we onder bereik verstaan. Bereik gaat verder dan enkel zichtbaarheid. Het zien van een flyer over het leeraanbod basisvaardigheden of het stellen van een incidentele hulpvraag, bijvoorbeeld over het gebruik van DigiD, beschouwen we niet als bereik in de zin van dit programma. We spreken van daadwerkelijk bereik wanneer inwoners deelnemen aan een leertraject binnen het (non-) formele aanbod basisvaardigheden.

Resultaat:

1. We streven regionaal naar een groeipercentage van ten minste 15% in het aantal bereikte inwoners per jaar. In 2024 zijn ruim 900 nieuwe deelnemers bereikt met de aanpak basisvaardigheden. Tijdens de looptijd van het programma willen we jaarlijks ten minste 135 nieuwe inwoners bereiken die deelnemen aan een cursus bij Summa of binnen het non-formele volwasseneneducatieaanbod (V-aanbod). Iedere gemeente bepaalt lokaal op welke manier zij bijdraagt aan deze groei en het realiseren van dit gezamenlijke regionale doel

Primaire focus voor de besteding van de WEB-middelen ligt op de deelnemers in een kwetsbare positie binnen de doelgroep NT1 en NT2.

2. In 2024 waren er bij Summa 257 NT1 deelnemers. De opgave is om de komende jaren met name het aandeel van de NT1 groep in het totale lesaanbod verder te verhogen.
3. Binnen de NT2 doelgroep ligt de focus op NT2 inwoners in een kwetsbare positie. Summa werkt aan een nieuw intake-model waarbij er wordt beoordeeld of scholing via

Summa de voorkeur heeft of dat er een doorverwijzing kan plaatsvinden naar de werkgeversaanpak. Dit intake-model is een middel om de gewenste verschuiving in deelnemers te realiseren.

De non-formeel V aanbieders werken veelal met vrijwilligers en beschikken doorgaans niet over de menskracht of administratieve systemen om hierover op vergelijkbare wijze te rapporteren.

Impact

De impact van de aanpak basisvaardigheden, daarmee bedoelen we welk effect een leerervaring heeft op iemands persoonlijke leven, is onze belangrijkste succesindicator.

Resultaat: We streven er jaarlijks naar dat tenminste 60% van de deelnemers aan volwasseneneducatie taalvaardiger wordt. Dit is een realistisch percentage in vergelijking met het landelijk gemiddelde en ervan uit gaande dat we steeds meer inwoners in een kwetsbare positie gaan bereiken. Dit meten we met de impactmeting van Maurice de Greef.

Ambitie doelstelling 2: Versterken van netwerken

We realiseren een sterk regionaal taalnetwerk waarin alle kernpartners actief samenwerken en met en van elkaar leren. Na twee jaar meten we de groei van het netwerk en de tevredenheid over deze samenwerking.

Resultaat: 70% van de lokale en regionale kernpartners is tevreden over de samenwerking. Dit meten we met de regionale monitor.

Ambitie doelstelling 3: Inzicht en innovatie

We werken toe naar een lerende aanpak waarin alle partners gebruikmaken van de inzichten uit monitoring en impactmetingen om beleid en uitvoering te verbeteren.

Resultaat: Jaarlijks worden de uitkomsten van de monitor en impactmeting besproken binnen het (bestuurlijk) regionale netwerk, en leiden deze tot concrete verbeteracties in minimaal 50% van de deelnemende gemeenten of organisaties.

Actielijnen en acties

De komende vier jaar zetten we ons in om inwoners in een kwetsbare positie beter te bereiken en hun basisvaardigheden te versterken. Dit doen we in samenwerking op zowel regionale als lokale schaal. In de looptijd van dit programma richten we ons op verschillende acties om dit doel te bereiken. Elk jaar stellen we binnen het regionaal overleg WEB samen een jaarplanning op met concrete acties en taken voor dat jaar. Daarbij kijken we steeds wat er nodig is, waar draagvlak voor is en wie welke rol vervult.

Op deze manier houden we oog voor de lokale situaties van alle gemeenten in de regio en voor de voortgang in de aanpak van lage basisvaardigheden.

Wat doen we samen:

Actielijn 1: Werk en Participatie

In Zuidoost-Brabant zetten gemeenten en partners zich actief in om laaggeletterdheid terug te dringen. We investeren in essentiële basisvaardigheden zoals lezen, schrijven, rekenen en digitale kennis. Daarmee

versterken we de positie van inwoners op de arbeidsmarkt en ondersteunen we hen bij het vinden én behouden van duurzaam werk. Onze focus ligt bewust op de arbeidsmarkt, omdat uit het PIAAC-onderzoek ([BasisvaardighedenInZicht dashboard Nederland](#)) blijkt dat veel inwoners met beperkte basisvaardigheden werkzoekend zijn of al werkzaam zijn. Deze inzichten, gecombineerd met de behaalde resultaten vanuit de LLO-Collectief pilot 'Sterker in het Werk', vergroten de kans op een effectieve en succesvolle aanpak, met name op het bereiken van de NT1 doelgroep.

Werksituatie inwoners met beperkte basisvaardigheden

Actie 1: Gemeenten stimuleren de samenwerking met; uitkeringsinstanties en ontwikkelbedrijven en koppelen dit actief aan de pilot 'Sterk in het Werk' van het LLO-Collectief om de toeleiding van deelnemers te vergroten. Daarnaast verkennen we de mogelijkheden om deze succesvolle aanpak te borgen binnen onze regio.

Actie 2: Taalhuizen bieden inwoners actief een vervolgtraject aan na afronding van het LLO-traject, om de ontwikkeling van basisvaardigheden blijvend te stimuleren binnen het lokale of regionale netwerk.

Actie 3: We verlengen de werkgeversaanpak 'Nederlands voor internationale medewerkers'. Tegelijkertijd werken we uit hoe deze aanpak kan worden doorontwikkeld tot een structurele werkwijze.

Actie 4: We bevorderen dat werkgevers zich bewust zijn van de invloed van lage basisvaardigheden binnen hun organisatie, zodat zij beleid en praktijk hierop kunnen afstemmen, bijvoorbeeld in communicatie en ontwikkeltrajecten.

Actie 5: We verkennen de verbinding met en samenwerking tussen het regionale Werkcentrum en het taalnetwerk.

Actielijn 2: Versterken van het netwerk

Om lage basisvaardigheden effectief aan te pakken, versterken we het netwerk van gemeenten, organisaties en partners. Door samenwerking en kennisdeling te vergroten, zorgen we dat inwoners beter ondersteund worden in het ontwikkelen van lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden.

Actie 1: We bestendigen de samenwerking met het Summa College langdurig binnen de PPS.

Actie 2: Taalkracht ontwikkelt een instrument waarmee de mate van kwetsbaarheid van inwoners kan worden getoetst.

Actie 3: We vertalen de actuele cijfers van het dashboard Basisvaardigheden op gemeentelijk niveau ter onderbouwing van de lokale aanpak.

Actie 4: We verkennen de mogelijkheden om onze lokale Taalhuizen en Taalpunten te versterken via een certificeringstraject, zodat de kwaliteit geborgd wordt.

Actie 5: De monitor en de Impactmeting worden op een vast moment per jaar gecombineerd teruggekoppeld: de monitor wordt ieder jaar in Q1 uitgezet, de Impactmeting kent meetmomenten in september en februari, en de resultaten van beide instrumenten zijn ieder jaar beschikbaar in Q2. Zo ontstaat een jaarlijks overzicht voor sturing en verantwoording.

Actie 6: We brengen het netwerk in kaart om rolduidelijkheid te creëren en eventuele witte vlekken zichtbaar te maken. Daarnaast organiseren we minimaal twee keer per jaar regionale bijeenkomsten om het thema basisvaardigheden onder de aandacht te brengen en ervaringen te delen.

Actie 7: Op www.taalnetwerkzobrabant.nl staat het actuele aanbod. De website krijgt een vernieuwde uitstraling en een huisstijl die in alle lokale netwerken wordt doorgevoerd, zodat deze herkenbaar is voor de doelgroep, doorverwijzers en samenwerkingspartners.

Lokale accenten:

Actielijn 3: de Gemeente geeft het goede voorbeeld.

Toegankelijke dienstverlening is een belangrijk onderdeel van de aanpak van basisvaardigheden en is relevant voor ieder thema binnen het sociaal domein. Een deel van de inwoners die ondersteuning ontvangt, heeft moeite met het begrijpen van informatie en het invullen van formulieren. Hierdoor kan het gebeuren dat inwoners hulp of ondersteuning mislopen.

Overheden streven ernaar toegankelijk te zijn voor iedereen. Dit betekent dat rekening gehouden moet worden met het feit dat inwoners moeite kunnen hebben met taal, rekenen en digitale vaardigheden. Dit geldt niet alleen voor schriftelijke communicatie, zoals brieven en online informatie, maar ook voor de gesprekken die je met inwoners voert.

Actie 1: Gemeenten voeren de regie op de lokale aanpak basisvaardigheden.

Actie 2: De actuele cijfers van het dashboard basisvaardigheden in zicht worden doorvertaald op lokaal niveau.

Actie 3: Elke gemeente besteedt actief aandacht aan de toegankelijkheid van en naar de organisatie, afgestemd op de lokale situatie.

Actie 4: Elke gemeente en zorgt binnen de eigen organisatie voor bewustwording van het thema basisvaardigheden.

Actielijn 4: Integrale aanpak

Binnen het sociaal domein raken gemeenten dagelijks het thema basisvaardigheden. Het speelt een rol in beleidsterreinen als werk, gezondheid en financiële zelfredzaamheid.

Een integrale aanpak versterkt de samenwerking tussen onderwijs en sociaal domein en maakt beleidsdoelen beter haalbaar. Het verbeteren van basisvaardigheden is geen doel op zich, maar een middel: inwoners worden zelfredzamer, gezonder en beter inzetbaar op de arbeidsmarkt.

Door thema's te verbinden en kennis te bundelen, kunnen gemeenten lokaal accenten leggen en inwoners met beperkte basisvaardigheden in een kwetsbare positie effectiever bereiken en ondersteunen. Dit vergroot het bereik én de impact van de aanpak binnen gemeenten.

De mogelijkheden binnen het Sociaal Domein zijn talrijk. Als regio achten wij onze kansen op het bereiken en helpen van kwetsbare inwoners grootst op de volgende beleidsthema's.

- Geld: Armoede, Schulden, Werk en Inkomen.
- Gezondheid: WMO, Preventie.
- Gezin: VVE, Onderwijs, Jeugd.

Actie 1: Elke gemeente werkt, met ondersteuning van Stichting Lezen en Schrijven, aan een integrale aanpak die aansluit bij de lokale situatie, waarbij er minimaal met één ander beleidsthema de verbinding gelegd wordt vanuit het thema basisvaardigheden.

Actie 2: Iedere gemeente besteedt jaarlijks extra aandacht aan het thema basisvaardigheden, bijvoorbeeld in de week van Lezen en Schrijven.

Partners in het versterken van lage basisvaardigheden

Samenwerking is van groot belang om inwoners te ondersteunen bij het versterken van hun basisvaardigheden. In deze regionale aanpak zijn gemeenten, bibliotheken, vrijwilligersorganisaties, Summa College (Taalkracht, De800) en Brainport voor Elkaar de belangrijkste partners. Zij betrekken lokale en regionale bondgenoten en non-formele aanbieders en werkgevers bij het netwerk. Ook vervullen zij een ambassadeursrol en zorgen voor bewustwording en publieke aandacht voor het thema.

Gemeenten

Gemeenten nemen de regie en fungeren als aanjager van de aanpak. Zij zorgen lokaal voor de verbinding met het sociaal domein en andere relevante beleidsterreinen.

Centrumgemeente Eindhoven

De centrumgemeente vervult een coördinerende en vertegenwoordigende rol in de regio. De taken omvatten:

- Ontvangt de regionale WEB-middelen van het Rijk en is eindverantwoordelijk voor de rechtmatige en doelmatige besteding daarvan.

- Neemt actief deel aan landelijke overleggen van het Rijk met de centrumgemeenten (WEB).
- Vertegenwoordigt de regio in landelijke en regionale bijeenkomsten en overlegstructuren.
- Organiseert en faciliteert het regionaal bestuurlijk overleg basisvaardigheden (voorheen laaggeletterdheid), één tot twee keer per jaar.
- Zit het regionaal overleg WEB voor en deelt hierin relevante informatie vanuit het Rijk met beleidsadviseurs.
- Coördineert de jaarlijkse regionale deelname aan de monitor en aan de impactmeting.

Regiogemeenten

Elke regiogemeente draagt bij aan de lokale uitvoering en borging van de aanpak. Taken zijn onder andere:

- Benoemt minimaal één vaste contactpersoon voor de lokale aanpak basisvaardigheden.
- Neemt deel aan of is vertegenwoordigd in het regionaal overleg WEB.
- Voert regie op de uitvoering van de lokale aanpak, in samenwerking met de taalhuiscoördinator (indien van toepassing).

- Verbindt de aanpak van basisvaardigheden actief met het sociaal domein middels een integrale aanpak.
- Maakt lokaal gebruik van de regionale monitor en impactmeting om voortgang en effect te volgen.
- Deelt inspirerende voorbeelden en lessen uit de lokale praktijk met de regio.
- Draagt actief bij aan het behalen van de gezamenlijke regionale ambities en resultaatafspraken.

Regio coördinator basisvaardigheden

De regiocoördinator basisvaardigheden voert de regie op een integrale, regionale aanpak van taal, rekenen en digitale vaardigheden. Vanuit een tactische positie verbindt de coördinator gemeenten, partners en uitvoerende organisaties, stuurt op resultaten en draagt bij aan de ontwikkeling en uitvoering van beleid met oog voor maatschappelijke impact.

Daarbij slaat de coördinator de brug tussen strategisch beleid en operationele uitvoering en is medeverantwoordelijk voor ontwikkeling en uitvoering van beleid, met oog voor maatschappelijke impact.

Kernverantwoordelijkheden

Coördinatie van het regionale programma basisvaardigheden; afstemmen met centrumgemeente, regiogemeenten en partners en het creëren van draagvlak op tactisch en bestuurlijk niveau.

Netwerkgereguleer en samenwerking: verbinden van kernpartners, taalhuizen, aanbieders en bondgenoten binnen het regionale netwerk.

Signaleren en adviseren: agenderen van kansen en knelpunten; bijdragen aan beleidsontwikkeling en heeft overzicht op de uitvoering.

Zichtbaarheid en communicatie: versterken van het thema binnen de regio, inclusief beheer van regionale (online) communicatiekanalen.

Bibliotheken / Taalhuizen / Taalpunten

Bibliotheken spelen een essentiële rol in het versterken van basisvaardigheden zoals taalbeheersing, digitale geletterdheid en leesvaardigheid. Dit doen zij onder andere via initiatieven als BoekStart, de Bibliotheek op school, (Digi)Taalhuizen en Taalpunten. Daarnaast bieden ze laagdrempelige, non-formele leerprogramma's en hanteren ze een gezinsgerichte aanpak om alle generaties te

bereiken. Als toegankelijke ontmoetingsplek stimuleren bibliotheken persoonlijke ontwikkeling en sociale verbinding. De ambitie is om deze maatschappelijke functie in de toekomst verder uit te bouwen en te versterken

Summa College / Taalkracht

Het Summa College is de hoofdaannemer voor het volwassenenonderwijs in de regio Zuidoost-Brabant. Zij bieden lokaal, toegankelijk en gevarieerd aanbod voor volwassenen vanaf 18 jaar, gericht op het verbeteren van lezen, schrijven, spreken, luisteren, rekenen en digitale vaardigheden. Daarnaast trainen zij taalvrijwilligers die zich in de gehele regio inzetten om inwoners te ondersteunen en werken zij met een leespanel waarin ervaringsdeskundigen een stem krijgen. Vanaf januari 2026 werkt de regio samen met het Summa College middels een publiek-publieke samenwerking.

De800 – LLO Collectief 'Sterken in het Werk'

Het LLO-Collectief is een netwerkorganisatie van ruim achthonderd partners en vormt een krachtige samenwerking tussen arbeidsmarkt, werkgevers, onderwijsinstellingen, overheid en maatschappelijke organisaties. De pilot 'Sterker in het Werk' was een succesvolle eerste stap. Een nieuwe subsidieaanvraag is in

voorbereiding om de continuering te waarborgen. Het centrale doel blijft het versterken van de arbeidsmarkt en de samenleving, met werk als uitgangspunt.

De coalities en ontwikkeltrajecten sluiten aan bij de vraagstukken van de doelgroep. Het aanbod bestaat uit vakgerichte scholing, basisvaardigheden en coaching. Werkenden – voornamelijk NT1 – worden bereikt via werkgevers. Niet-werkenden – hoofdzakelijk NT2 – via initiatieven zoals Huis naar Werk en ontwikkelbedrijven.

Deze samenwerking stimuleert innovatie binnen de onderwijs- en arbeidsmarkt-infrastructuur. Door middel van financiële engineering worden ambities gerealiseerd. De belangrijkste opgaven liggen op:

- Flexibel en deels digitaal opleiden via doorlopende leerlijnen voor 300 (niet-) werkende laaggeletterden;
- Bewustwording en professionalisering van bedrijven en arbeidsmarktprofessionals;
- Duurzame verankering in de regionale, reguliere onderwijs- en arbeidsmarktstructuren.

Stichting Lezen en Schrijven

Stichting Lezen en Schrijven is dé specialist op gebied van laaggeletterdheid in Nederland. Deze stichting ondersteunt gemeenten en regio's bij de ontwikkeling van beleid rond basisvaardigheden en het vormen van een integrale aanpak. Ze delen kennis over landelijke ontwikkelingen en succesvolle voorbeelden uit de praktijk.

Brainport voor elkaar

Gelijke kansen voor iedereen. Dát is het doel van Brainport voor Elkaar. De vereniging van sociaal werkgevers verbindt bedrijven, maatschappelijke organisaties, gemeenten en onderwijs. In de Sociale Brainport agenda wordt via de programmalijn FIT – DigiTaalfit aandacht gegeven aan het thema basisvaardigheden. In gezamenlijkheid met de taalnetwerkpartners in de regio wordt bewustwording en kennisdeling over basisvaardigheden onder werkgevers gestimuleerd. En worden er projecten en programma's geïnitieerd die – via o.a. de leden van Brainport voor Elkaar - concrete invulling kunnen geven aan het thema. Waar mogelijk wordt technologie en innovatie ingezet om dit te bereiken.

Overlegstructuur

Regionaal overleg WEB

Wie: vertegenwoordiging WEB-ambtenaren WEB-regio Zuidoost Brabant, Taalkracht, adviseur Stichting Lezen en Schrijven en regiocoördinator.

Frequentie: minimaal 4 x per jaar.

Via dit overleg kunnen de regiogemeenten ook input leveren voor de WEB-accountgesprekken met Taalkracht.

Lerend netwerk

Wie: regiocoördinator, Taalhuiscoördinatoren uit de regio.

Frequentie: 4x per jaar.

Regionaal bestuurlijk overleg (nog in te richten)

Wie: wethouders gemeenten (portefeuille laaggeletterdheid), Zuidoost Brabant.

Frequentie: 1x per jaar.

Werkgroepen

Werkgroepen worden ingericht aan de hand van de jaarlijks op te stellen jaarplanning.

Financiën

Vanaf 2026 krijgen we 10% minder budget voor de uitvoering van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB). Daarnaast ontvangen we extra geld via de decentralisatie-uitkering, zodat gemeenten de volledige verantwoordelijkheid voor de regionale aanpak kunnen dragen. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Ministerie van OCV roepen op om deze extra steun voort te zetten. In dit plan gaan we uit van de middelen waarvan zeker is dat we ze ontvangen: de reguliere WEB-middelen, de verlengde decentralisatie-uitkering en eventuele reserves. Door deze middelen verspreid in te zetten over de looptijd van het programma, zorgen we ervoor dat onze aanpak ook op lange termijn haalbaar blijft.

Overzicht middelen Regionaal Educatief Programma - VerSterk in Basisvaardigheden

Indicator	2026	2027	2028	2029
WEB-middelen	€ € 2.445.275	€ € 2.445.275	€ € 2.445.275	€ 2.445.275
Decentralisatie uitkering	€140.000	€140.000	€140.000	

In 2026 worden 100% van de WEB middelen die gemeente Eindhoven ten behoeve van de regio ontvangt via de PPS bestemd voor de bekostiging van Volwassenonderwijs bij Summa. Dit percentage kan jaarlijks voor 1 januari door gemeente Eindhoven worden bijgesteld, waarbij het percentage nooit lager zal zijn dan 80% van het beschikbare WEB-jaarbudget.

De decentralisatie uitkering zijn aanvullende rijksmiddelen die bedoeld zijn om de coördinerende taken met betrekking tot de regie op de uitvoering van het regionale programma en aanvullende regionale activiteiten bij de uitvoering van volwasseneneducatie te bekostigen.

